

United States Holocaust Memorial Museum

Interview with Ona Balaišienė

RG-50.473*0022

Part 1

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Saulius Beržinis: Pasakykit savo vardą, pavardę. Taigi dvi pavardes turbūt turit?

Ona Balaišienė: Mergautinę tai aš jums jau pasakiau.

Saulius Beržinis: Mes dar nerašėm, pasakykit.

Ona Balaišienė: Mergautinė mano pavardė buvo Sapkauskaitė. Mano tėvas slapstėsi. Jis apšvedė 1910 metais. Jis platino nelegalią literatūrą prieš carą. Mama tai maldaknyges veždavo, kai buvo draudžiama lietuviška spauda. Tai tėvas namuose niekada beveik nebūdavo. Jis turėjo darbą. Kažkur ten miške yra kažkoks dvaras. Šimonių girioj. Tai jis ten turėjo kažkokį priėngį. Va, dar nepasakiau, kad mano mama buvo areštuota už spaudą.

Saulius Beržinis: Tai Sapkauskaitė yra jūsų mergautinė pavardė, o dabartinė kokia, jūsų vardas ir pavardė?

Ona Balaišienė: Dabartinė mano pavardė Balaišienė Ona.

Saulius Beržinis: Kada esat gimusi?

Ona Balaišienė: Aš sakiau jau, kad 1911 metais vasario 2 dieną.

Saulius Beržinis: Ir kur gimusi?

Ona Balaišienė: Andrioniškyje.

Saulius Beržinis: Tai tėvelis platino tą spaudą?

Ona Balaišienė: Bet jo nesugavo. O mama, - kunigas Baltušis buvo Andrionišky, jis taip pat padėdavo tą spaudą platinti, maldaknyges ir viską, mama atveždavo, tai jis išparduodavo, tai jie važiavo pas Didžiulį. Apie Didžiulį jūs turbūt žinojot, galbūt buvot jo dvare dabar, nors to dvare nebėra nė panašumo. Tai žinot, mama vežė spaudą pas Didžiulį. Ji buvo bažnyčios skalbėja, tai būktai drabužius veža, ir juos sulaikė žandarai. Nu, tai ką – Sibiran, buvo toks laikas. Tai kunigas ir tas Dižiulis išpirko ją iš žandarų per naktį. Bet žandarai liepė išvažiuot, mat tas pats kalėjimo sargas gali išduot.

Saulius Beržinis: O kada numirė tėveliai jūsų?

Ona Balaišienė: Tėvelis mano mirė 1918 metais ir mama 1918 metais. Tėvelis žuvo, kai belaisviai ir cicilikai susidūrė su besitraukiančių vokiečių traukiniu, tai vokiečiai labai daug žmonių nužudė. Kai mama nuvažiavo ieškoti, tai sakė, kad toks kilometrinis kapas buvo. Jeigu kada nuvažiuosite į Rokiškį, tai jums papasakos, kiek ten žmonių žuvo. Tai mama parėjo namo, bet jau pasiligojusi. Ji skalbėja buvo. Vieną kartą nešė vandenį katilui iš upelio, lipo į kalną, ir jai taip nudiegė krūtinę, kad ji negalėjo atsikvėpti ir susirgo plaučių uždegimu. Jau buvo kiek pradėjusi taisyti. Ji mus išleido į bažnyčią, o pati atsisėdo ant akmens. Atėjo kažkoks svetimas gyvulys, kiaulė, mama ją norėjo išvaryti ir rugiuose nugriuvo. Ir vėl atkrito, temperatūra. Atėjo studentas medikas, sako, neturim vaistų, jei žmogus atkrito, tai jau viskas. Ir mama mirė. Palaidojom per šv. Petrą. Visiems buvo didelė trauma. Mes buvom trys vaikai. O tėvelį išdavė toks Vladimiras Žigolovas, jis buvo pavardę pasikeitęs.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.